

ANA ITERANIBA AONON TE BETEBEKE

RONGORONGO NI KAIRIIRI MAN TE AONO

Atakin, kamataatakin, ao kawakinan ana tua te Atua

Unimwaane Daniel G. Hamilton

Itingaun n Aono

Bon te bwai teuana atakin taian tua. Ao te bwai teuana naba kamataatakin taian tua. Ao riki bon teuana, te anga nano ni kawakinan te tua.

Ngke I a tibwa kaina te Ekaretia, ngke tebwi ma teniua au ririki, I a moana n atai tuua. Ma e ngae n anne, I aki raoi mataata bwa teraa bukin ana tua te Uea, ao I aki naba norii kakabwaia man kawakinan tuua. Te katoootoo, inanon au tai ni kakaonimaki ni kawakina Tuan te Mauri, korakorau ao teimanin marurungiu inanon au takakaro e bon aki tamaroa, ao n tarakina teuana, e a rang buakaka, riki ni kabotauaki ma kaain au tiim ake aki ongotaeka nakon Tuan te Mauri n arona ni kabane. A taraa n ae bon ngaiia ae ana, biri ao n aki kua¹, tiaki ngai, ma e ngae n anne, n te onimaki ao I reitanako au ongeaba.

Irarikina, kanga I noria bwa tuua a tuatua ao a tuka rikiraken au kawai. Ngkai, n tarakina, tao 48 te ririki n nako I norii tuua bwa anga te inaomata, a aki kairoroira. Teraa ae e bitaki? Ni koauana tiaki taian tua. Bon aron mataatau ao aroarou ae a bitaki.

Ngkai I a tarai tuua n aron are I taraa te kaetieti ae “uaua ti i nukan taian buraeki” are e tei n te bike, ma te kakaitau. N uaua ni kukurei i taari: n te tabo are e a tia ni katauaki bwa e mano, I a rineia n uaua imarenan taian buraeki. Eti, bwa I bon konaa

n rineia n uaua n te tabo riki teuana, ma ngkana I karaoa anne n a bon kariaia te bwai are e na reke imwin te rinerine anne.

Ngkai I a rineia bwa na kawakin tuua ibukina bwa I karekea te rau ao te kawakinaki ae korakora ni karaoakina, ao inanon waakin te tai, I a tia n noori kakabwaia man te ongeaba nako iai.

Unimwaane Dale G. Renlund man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e taetae iaon tuua ao n taku, “Ana babaire te Atua a kairaki

ma kaetieti ibukira, are a taekinaki ni koroboki aika tabu bwa tuua. Tuua aikai bon tiaki bwaai aika karioaki ke tuua aika a bobotaki bwa tina rinerinea are ti tangiria ake a katukai bwa ana reireinira te ongotaeka. A bon irekereke nakon karikirakean arora n atua, n oki rikaki nakon Tamara are i Karawa, ao ni karekea te kimwareirei ae reitinako. E ngae ngke e tangiria te Atua bwa ti na mena iaon kawain te berita, E anganiira karineara bwa ti na bon rinerine.”²

Te riki bwa te tia irira lesu ni koaua bon te roko ni mataata n tuua ao n tauraoi ma nanom ni kawakin, ibukina bwa ti a tia n ataia ae bon kakabwaia mai ioun Tamara are i Karawa.

Unimwaane

Daniel G. Hamilton

N aron Nibwaai, i bon ibukiu, I ataia ae “N na bon ongotaeka”.³

Te kimwareirei, te kukurei, te raunnano ae nene, namakinan te kakawakin ao te kantaninga ae akea tokina, a roko, n taina, nakoia nake a mataata ao ni kawakinii tuua. Ni koauana, bon ti man te onimaki ngkana ti kawakin tuua, ae ti na roko ao ni mataata iai. Ioane e taekina ana taeka te Uea, “Ngkana e kan toua mwin ana taeka Teuarei te aomata, ao e na ata te reirei, ba tao mai-iroun te Atua, ke tao I taetae mai Irou.”⁴

Edgar A. Guest e korei taeka aikai n rawea tamaroan karaaoan te mwakuri ni kaitaraa ae ti taekinaki.

I tangira riki noran te kabuwarabwara nakon ae n a ongo n te bongina,

I tangira temanna ae e na nako-nako ma ngai nakon ae e na tuangai te kawai.

Te mata bon te ataei ae nakoraoi, e ongotaeka riki nakon te taninga

Reirei aika a raraoi a kamangaongao, ma te katooto bon te kawai ae itiaki

Ao te kabanea n tamaroa n tia kabuwarabwara bon mwaane ake a maiuakina aia taeka

Bwa noorakin te tamaroa bwa e na mwakuriaki bon te bwai ae a kainanoia aomata nako.

I bon konaa n reiakina aron kara-oana ngkana ko kariaia bwa n a nora karaoana

I konaa n taratara baim ae e mwakuri, ma newem a birimwaaka ni kan biri.

Ao te taeka n reirei ake ko anga tao ana rang wanawana ma ni koaua,

Ma I bon tangira reken reiakinau man tarataraan te bwai are ko karaioia.

Bwa tao e na bure mataatau mai iroum ao reirei ake a ririeta ake ko anga,

Ma bon akea te aki mataataa n aron am mwakuri ao aron maium.⁵

Te riki bwa te tia irira Iesu bon tiaki man ataakin tuua n te aro ni wanawana ao n aki maiuakinii. Te riki

bwa te tia irira Iesu bon tiaki ibukin kawakinan tuua n te aro ni matakii. Te riki bwa te tia irira Iesu ni koaua bon te roko ni mataata n tuua ao n tauraoi ma nanom ni kawakin, ibukina bwa ti a tia n ataia ae bon kakabwaia mai iroun Tamara are i Karawa. ■

BWAAI AIKA ANA TARAAKI

1. Reirei ao Berita aika Tabu 89:20.
2. Dale G. Renlund, “N te Bong aei Kam na Rineia,” *Riaona*, Nobembwa 2018, 104; Okitobwa 2018 Maungatabu ni Kabuta.
3. 2 Nibwaai 33:15.
4. Ioane 7:17.
5. Edgar A. Guest, *Sermons We See*, “I tangiria n nora te kabwarabwara nakon ae n na ongo teuana n tebongina,” ti uoua te taeka n te rain.

ANA ITERANIBA TE AONO

Ongora n ana Reirei te Burabeti—Moanibwaiia te Intitute

Iroun Tessa Dewsbury

Awaakinaki taian kiraati ibukin te intitute n te moan tairiki i nuukan Beberuare i Tarawa, kautuun te Tautaeka i Kiribati. E riki te aba man 32 aba ake a riki man te ane are a katobiaki n taari ao te rakai ao teuana n aba ae e mena ieta ae e riki naba man te ane. Tabeuia mai buakon aba aikai a mena n taabo aika a raroa nako ni kaineta Biti n teuana te kawai ao Hawaii n are teuana.

N aron angiina ikawai aika kaain ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira i Kiribati ake a tia ni kakoroi bukin tibwangaia

ni karaoa aia mwakuri ni mitinare ae bwanin taina, tein te motinnano ae ti te arona e nooraki koauana irouia kairake n ikawai.

Te koraki ake a tia ni mitinare mai imwaina ao aika ngkai a ira ana reirei Beretitenti Thomas S. Monson are e taku bwa a riai kaain te YSA ni moanibwaiia te intitute inanon maiuia. Imwin te kiraati n te intitute te tairiki teuana I a karina naba n rineia aman ataein te reirei ao ni bubuti ngkana I kona n anaa teutana te miniti man aia tai. Maroroou ma ngaiia e waekoa n mataata bwa iai

Mamaia Kiima

Bwareeta Tune

Akioa Toromon

aia tangira ae onoti membwa ibu-kin te Tia Kamaiu ao Ana Ekaretia, ao, kanga ai aron raoi Aberaam are ngkoia, a ukoukori rabakau aika a raka, te rau inanon maiuia ao

kakabwaia n te rongorongo ae tamaroa ibukin te euangkerio ngkai a kataia ni maiuakina maiun Kristo.

Mamaia Kiima e iriira te intitute inanon aua te ririki. E aki toki naba

iriirina inanon te tai ae uarereke ngke e karaoa ana mwakuri ni mitinare ae bwanin taina i Biribin. Ngke e titirakinaki bwa bukin tera ngkai e iriira te intitute e taku:

"E buoka aron maiun tamneiu. Ni korakoran au namakin e kakawaki ibukiia kain te YSA ni kabane bwa a na iriira te intitute ibukina bwa e kona ni buokiira n riki bwa banna ni katooto aika a tamaroa ibukiia naake irarikira."

Ni koron ana ka 21 n riki, **Bwareeta Tune** e oki nako Kiribati n te tai ae nako man ana mition i

Hamilton New Zealand Mition. E beku n aono aika a batu n raonaki ma Hamilton, Rotorua, Huntly, ao i Manurewa, n aanon Auckland maiaki.

Ni kamataata bwa bukin tera e roroko n te Intitute e taku Bwareeta:

"Iriirakin te Intitute e kaunga nanou bwa N na reitinako ni kataia ni koro-raoi n te maiu n tamnei—n aron are

ngke I karaoa ngkoa au mwakuri ni mitinare. E bon rangin kakawaki ibukiia naake a na kaitara ma karawata aika a na roko—bwa ti na kau-ngaaki man bwaai ake ti reiakin ikai n te intitute."

Imwin okina man ana mition i Biribin n Nobembwa 2017 n te tabo are e taetaekina iai te euangkerio i Tagalog, **Akoia Toromon** ae 21 ana ririki ni maiu e taku bwa ana bereti-tenti n te mition e kaungaia mitinare ake a nang oki bwa a nang bane aia tai bwa a riai n iriira te intitute n te tai are a okiri iai mweengaia. E taku Akoia: "Te kabwaia n iriiran te intitute bwa e karekea te tibwanga ae moan te korakora n reiakina riki taekan te euangkerio—e buokai ni kakorakora riki au atatai n taian reirei ao ni kari-kirakea au koaua." ■

Ni Buokaiia Ataein te Reirei n Riki bwa ana Reirei Iesu Kristo aika a Teimatoa n te Moroni High School

Iroun Tessa Dewsbury

Nnuukan kakawakin te kamatebwai n te kaawa n reirei i Tarawa, bon te Mataniwi n te Moroni Hight School ae Banirie Nenebwati. I karaoa au marooro ma ngaia ae uarereke te bong teuana ni Beberuare 2018, imwain tangin te beero are e kaota kabanean tain te kiraati; 650 ataein te reirei ake a kaonrakei kawain taabo n reirei bwa a na kaei aia kiraati aika a kakao-koro. Tabeman ataein te reirei are e bwaibwai iai te Ekaretia bon tiaki

kaain ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni boong aika Kaitira, ma a bane n roko n reirei ni kamatebwai iaon rabakaun te aonaaba ao taekan te aro.

Te Mataniwi ae Nenebwati e tibwaua nakou ana kouru ma kanoan ana nonoori:

Nonoori:

Wanawana, Nanomatoa, Kabanea n Tamaroa.

Kouru:

1. Ni buokiia ataein te reirei n riki bwa ana reirei Iesu Kristo aika a teimatoa. N tokin anne te mataniwi e kaungaia taan kamatebwai bwa a na karaoa aia mwakuri ni mitinare ae bwanin taina, a na katarui aia tarataraiaon te mare n ana tembora te Uea ae tabu, ao n teimatoa ni uaa te toki.
2. Ni buokiia ataein te reirei ni kabongana te taetae ni Imatang ni katoa bong.

3. Ni buokiiataein te reirei n taetae ao ni kabongana te Ingiriti ni katoa bong.
4. Ni buokiiatain tatabemaniia bwa a na bwaati te ukeuke n ana kainibaire te tautaeka ao te abama rianakon aia konabwai.

E taekinna te Mataniwi ae Nenebwati ma nanona ni kan nooriataei n tatabemaniia bwa a na karekea te beebwa ni kokoaua ae kinaaki bwa n te bong teuana ao a na kairaki nakon te mwakuri ae a na kabwaia iai.

Karikirakean anuan Kristo irouia ataein te reirei bon te konabwai ae katoa bong n te Moroni High School ao a irekereke naba iai taan reirei.

Ni katoa moaningabong koraki ataei a kamatenanoa te “10 Bs”, ake:

- Bwaina te kakaitau
- Bwaina te timwaati
- Bwaina te itiaki
- Bwaina te kokoaua
- Bwaina te nanorinano
- Bwaina te tataromwaaka
- Bwaina te kakaonimaki ni waaki aika a karaoaki
- Kakorakorako
- Bwaina te akoi
- Bwaina te rau

Ai uana naba—ngkai bon mwakoron aia kabooraoi n te reirei—a riai ataein te reirei n oneiia n te karinano ae mwakoro “Te Rau iroun Kristo” te taina n te wiiki.

Aio e buoka katanoataan te botoniango rinanon te reirei ae bwanin.

Ni katoai taian ruu n reirei ao e karaoaki te bootaki n taromauri n te moaningabong, ao mitinare ake a

bane aia tai a kaoaki bwa a riki bwa iruwa aika taan taetae ni bootaki n taromauri ae e booaki n otintaa ao n ana bootaki te reirei.

E maiuakinaki te uangannano ao te kaunganano n angin te tai n aron ae e riai!

Teniuakooti ake a kabaeaki iai ataei bwa a riai n karaoi bon te Tieminari, Ingiriti, ao te numera.

Te burokuraem ae te TVET n raonaki ma te kabentaa, bwaai aika a maiu n te intin, karaoan ma kamwaakin keeke ao kabuki, kunnikai ao katamaroa, MOS,

tuariitum ao mwakuri n akoi nakoia iruwa, ao te ununiki. Ae riaon ao iaon riki kooti aika a rineaki aikai, te burokuraem ibukin te maiu n toronibwai a kairaki naba n te karikiram Ibukin Ririki 13 ibukiia Ataein te Reirei. Burokuraem aikai a kairaki inanona: Au Bitineti, Au Mwakuri, Au Reirei.

Ni kabaaranta te kamatebwai n te maiu n tamnei ao n te rabakau n aonaaba n te Moroni High School, e kamwakuraki te konabwai ibukin kanakoraoan aroia mataniwi n taai aika a na roko. ■

Tangiran te Kamatebwai—Tangiran te Reirei

Iroun Tessa Dewsbury

Nte karinrin n te aonraain ibukin karekean tibwanga n reirei i BYU-Hawaii, **Rumetati Taarie** ae 24-ana ririki—ni ni maiu e mwakuriia ngkai ibukin kabwaninan ana kooti iaon ana Boki Moomon.

E a tia ni karaoa ana mwakuri ni mitinare ae bwanin taina i Australia Sydney North Mition n 2014. E “moangare” Rumetati ngke e uringnga bwa e rangin kaangaanga irouna bwa e na oota n te bwai ae a taekinna aomata—tiaki n tii aron een aia taetae ma aron kamanenaan aia taetae ni karariki bon te taetae n

ianena—ma, e kan reiakina taikan taian katei aika a kakaokoro man aki mwaninga aron te bobotaki ae kaku-kurei ni menana ikekei.

Ma—e a tia Rumetati n rinanon riki ae kaangaanga imwain nakona ni mitinare. A mate mwaanena aika a Bwebwe ngke a uarereke ao a raure ana karo. E mwananga nako New Zealand ma tamana ngke waniua ana ririki ni maiu bwa a na motirawa ao ni katekeraoa ana ka ruaiwa n ririki n te aba anne. Imwina n te tai are a kaitibo iai ma mitinare ao a bwabetitoia nakon te Ekaretia.

Te kananokawaki, bwa e motirawa tamana n 2003 ao e kaikawaaki iroun ai tinana.

E bua ana reitaki Rumetati ma tinana ao e aki kona n uringnga naba teutana, ni karokoa are n te bong teuana ao e a oki nako Kiribati ibukin ana mwakuri ni mitinare, inanon menana n te titooa, tabeman aomata a ongo ana taeka tinana n titiraki ngkana iai ae e kinaa Rumetati—n tokin te tai, bon te manga ikotaki!

E mwakuri Rumetati bwa te tia kanakobwana n te rerio imwain ae e ibuobuoki n te JSSTUC1 n te reirei ibukin Kauarinan i Kiribati; te mwakuri ae babane nanona iai.

Ana tangira ibukiia ataei e buoka Rumetati ni karaoa ana babaire bwa e na waakina ana kamatebwai ae teniua ririkina iaon te reirei ibukin kauarinan.

E taku: “I tangiria n tia reirei n te reirei ibukin kauarinan ao n te bong teuana n taai aika a na roko, N na bon reireiniia oin natiu.” E uruaki ana laptop Rumetati n taai aika a nako—raoraona ae akoi e anganna ana kombiuta bwa e na kabongana bwa e aonga ni kona ni kamatebwai n te Titeiki Tienta i Teaoraereke. N te mwaiti ae katauaki e kamatebwai imarenan 4-6 te aoa ni katoa bong bwa e aonga ni kona ni kanakoi ana bwai ake e karaoi iaon taina.

E ngae ngke e kamatebwai Rumetati e kaan onoua te aoa ni katoa bong, e kakaitau ibukin te kakabwaia ao te tibwanga ni karikirakea ana reirei ibukina bwa e oota n te bwai are a reiakinja ngkai a na kabwaia iai ana utu ae akea tokina. ■

Ni Buoka te Komuniti—Te Mii ae Teimatoa ae e nang Koro bukina

Iroun Tessa Dewsbury

"I kan riki bwa te taokita n te bong teuana," e taku **Lyalyn Otia Nebati** ae 22 ana ririki ni maiu ngke I titirakinna bwa bukin tera ngkai e anaa ana kooti n te kemetituri n te aonraain: "Ai uana naba," e reitia nako, "Au karo a reireinai bwa ngkana I tangiria bwa e na nakoraoi arou n taai aika a na roko I riai ni kamatebwai!"

E aki mwaninga taekan tamana Lyalyn are e motirawa n 2009. Tinana, are e tatangiria Lyalyn, bon te tina ae kakateke. E mwakuri ibukin auti ni kamaeka n te tautaeka ao ni kakatauraoi bwaai ibukin Lyalyn ao teniman tarina ma mwaanena—naake uoman a bon tei iaon waeia.

E tatangiriia aomata Lyalyn. E tibwaua nakoui ana marooro ma te tia kouwi are e taku bwa e karako mwaitiia taan kouwi n Aban te Betebeke. E taku Lyalyn, "I kan riki bwa te taokita—ke te tia kouwi. Ni buoka au komiuniti bon miiu ae teimatoa ibukiu."

I bungiaki n te aba ae uarereke ae Nauru, e maeka ngkai Lyalyn ma tinana ao tarina ma mwaanena iaon Tarawa, Kiribati ao e kamatebwai n te aonraain rinanon te Iunwetiri n te Betebeke Maiaki ao e kamanenai aoa aika a mwai—e aki tii kamatebwai te keemetituri, ma te Ingiriti naba.

Ngkai bon ataein te reirei n te Moroni High School mai imwaina,

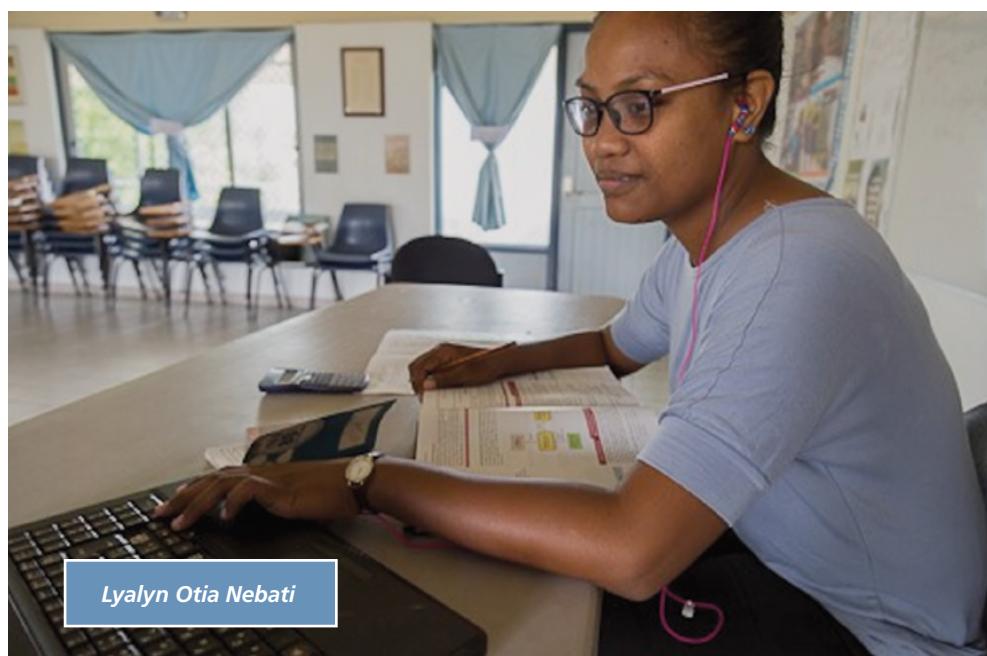
e reiakina ao ni kukurei ni katan ni kanuaaki ni katoa bong are e tauraoi man kamatebwai te euangkerio. Ma tetekeraoi, e tangiria Lyalyn n reiakinaki, ao ngke e karaoa ana mitinare ae bwanin taina i Biribin e tibwaua rabakauna n te euangkerio.

Lyalyn bon ataein te intitute naba ae e teimatoa—aia tii tabeua riki ana bwi ae e na karekea imwain ae e angabeebwa. "I tangira te intitute," e taku "... bon te taneiai ae korakora ibukin te kamatebwai nakon te Tieminari. E kamwaita au atatai ibukin reirein te Ekaretia."

Ma tiaki tii anne! E reiakinna Lyalyn bwa e na kanga n riki bwa te tia tarai aro inanon te mweenga. Ni katoa ingabong koraki e kaitiaki te auti ao ni karaoi tabena imwain ae e na nako n reirei n te kuura ae e ataia bwa ana mwakuri e kakabwaiaia ana utu ae bwanin.

E tangiria ni wareki booki aika tabu ao ni karaoia ni katoa bong. "I namakina ana tangira Tamau are i Karawa Ngkana I wareware ni booki aika tabu—ma rongorongan te onimaki e riinga nanou."

Ngkana tao te rabakau ni bwain aonaaba ke n te maiu n tamnei, iai ana kakaitau ae korakora Rumetati ibukin te kamatebwai. Iai ana kantanninga ae e na nakoraoi ao ni kakukurei ibukin taai aika a na roko ngkai e reireinii tabeman ni karekean tibwangana ni kamatebwai. ■

Lyalyn Otia Nebati

Te Beretitenti mai Kiribati e Kaitibo ma Mataniwi Aika a Itiaki n te Ruu ni Kareke Rongorongo

Newsroom

Ae Karineaki Taneti Maamau, te Beretitenti n te Tautaeka ni Kiribati, e kaitibo ma mataniwi n Ana Ekaretia lesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira i Tarawa n te wiiki ae nako.

Te bootaki ae booaki bon te tieminaa ibukin te waaki ni kairiiri ibukiia mataniwi n te aba, are e kai-raki iroun John Larkin, te beretitenti n te Church's Marshall Islands/Kiribati Mition. Aio bon te moan tai ibukiia mataniwi ae taan ira te taromauri mai aonaba a bootaki ibukin te kataneiai.

Mataniwi Aika Itiaki bon taan anganano ma aia mwakuri ae bwanin ao tabeua mwioko ibukin te utu. Ara mwakuri n ibuobuoki nakoia raora aika kaain te Ekaretia e kanakaki n te Tabati ao tabeua taai rinanon te wiiki itinanikun aoan te mwakuri.

Ataakin kakawakin te tai aei ibukiia kaain Kiribati, Beretitenti Taneti Maamau e katauraoa ana maroro ni butimwaai. E tiku n tain te katawanou ao e butimwaai aia titiraki te koraki ake a roko.

Beretitenti John Larkin e katauraoa naba te maroro ni kaukuki ao te kataneiai n tian te tieminaa. N raonaki ma anne, Beretitenti lotua Tune, te moan kauntira n te beretitentii n te mition, ao Unimwaane Hansen, te tiinia mitinare ae e beku i Kiribati, e katauraoa te kataneiai ao bon bwaai ni mwakuri ngaiia ni kauoman n te bootaki ni kairiiri ibukin te tieminaa.

Ni kainan te tieminaa, koaua ake a riinga te nano man ana euangkerio lesu Kristo ae e kaokaki, a bon tibwauki imwain ae anganaki aia beebeba ni kokoaua taan ira aron te waaki. ■

ITERANIBA N TE TABO

Am Iteraniba n te tabo e katauraoaki irouia kaain te ekaretia n oin ami tabo iaan ana kairiiri te Beretitentii n te Aono bwa e aonga n taekinaki iai kainnanoia ao aia mwakuri kaain te ekaretia n te tabo ae ko maeka iai. Karinakin iteraniba n te tabo ni katoa baan te beeba ni kaongora e nakon tauraoin kanoana man te tabo. Ti kaoi ngkami bwa kam na tibwauai ami onimaki ni karikirakei iango ao mwakuri man kawaran am eteta n ami tabo n te:

liahona-pacific@ldschurch.org ■